

MARMARA ANNEYE BAĞLANMA STİLLERİ ÖLÇEĞİ (MABSÖ): GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Otrar
Marmara Üniversitesi
motrar@marmara.edu.tr

Psk. Dan. Bilge Kurt
Pendik Fuat Köprülü İlkokulu
eglib.kurt@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin anneye bağlanma stillerini Bartholomew ve Horowitz'ın oluşturduğu Dörtlü Bağlanma Modeline uygun olarak ölçmede kullanılacak ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışmalarının gerçekleştirilmesidir. Ölçek kendini ifade etmeye dayalı beşli likert tipindedir. Örneklem grubu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında İstanbul Pendik ilçesinde öğrenim gören, yansız olarak seçilmiş 860 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Geçerlik işlemlerinde yapılan faktör analizi sonucunda 54 maddeden oluşan ölçeğin 4 faktörlü yapısının olduğu, toplam varyansın %68,529'unun açıklandığı, açıklanan varyans yüzdelerinin faktörler için %5,898 ile %39,924 arasında değiştiği hesaplanmıştır. Güvenirlik işlemleri sonucunda Cronbach's alpha katsayısının alt boyutlar arasında $\alpha_{\min} = ,941$ $\alpha_{\max} = ,977$ arasında değiştiği saptanmıştır. Madde analizlerinde madde toplam ve madde kalan analizleri için tüm değerler $p < ,001$ düzeyinde anlamlı bulunmuş, öte yandan ayırdedici analizlerinde tüm madde ve faktörlerin ayırdedici ($p < ,001$) olduğu saptanmıştır. Ölçeğin test tekrar test korelasyonları da anlamlıdır. Araştırmanın sonunda ölçeğin ortaokul öğrencileri için geçerli güvenilir bir ölçek olarak kullanılabilmesine dair sonuçlar ortaya konmuştur.

Anahtar Sözcükler: bağlanma, bağlanma stilleri, anneye bağlanma stilleri, ölçek geliştirme.

MARMARA ATTACHMENT STYLES (MOTHER) QUESTIONNAIRE (MASQ): VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Abstract

The study aims to make validity and reliability studies scale attachment styles with mothers measure according to Bartholomew and Horowitz's Four Category Model for middle schools students. The scale is based self-report on the five point likert type. Sample of the study is consist 860 students in Pendik. As a result of factor analyses scale of 54 items was determined had four factor; explained %68,529 at the total variance (min: %5,898; max: %39,924). As a result of reliability analyses Alpha coefficient was found to vary between ,941 and ,977. All values for item total and item reminder analyses were found to be significant at ,001 level and also all the items and factors were descriptive. Test-retest correlations were significant. It was seen that the scale of the study could be as a reliable scale for middle school students.

Keywords: Attachment, attachment styles, attachment styles with mother, scale development.

GİRİŞ

Bowlby (1969) tarafından önceleri çocuktaki anneye yakınlık gerektiren annenin dokunması, annenin sesi, annenin görüntüsü gibi çok sayıdaki davranışsal sistemin aktivitesinin bir ürünü olarak tanımlanan bağlanma, daha sonra sadece yakınlık olarak değil çocuğun duygusal olarak uygun ve duyarlı bir bağlanma figürüne ulaşması olarak tanımlanmıştır. Bağlanma stilleri ise bireyin bebekliğinde ona bakımlı veren kişiyle ilişkisi sonucunda başkalarıyla ilişkilerinden beklentileridir (Budak, 2009).

Bağlanma içsel bir durum olduğundan doğrudan gözlemlenememektedir. Bunun yerine kişilerin bağlanma davranışları yoluyla gözleme yapılır (Bee ve Boyd, 2009). Bağlanmayı ölçen ölçekler incelendiğinde erken çocukluktan yetişkinlik dönemine kadar her dönem için ayrı ayrı kullanılan pek çok ölçek ile karşılaşmıştır (Akt. Cebeci, 2009; Bağlanma Ölçeklerinin Türkçe Versiyonları, t.y.; Bartholomew ve Horowitz, 1991; Delen, 2003; Güleç, 2010; Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal, 2005; Harma, Öztürk ve Sümer, 2008; Kapçı ve Küçüker, 2006; Kavlak, 2004; Keser, 2006; Kırimer, Akça ve Sümer, 2014; Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal, 2005; Seven, 2006; Seven ve Aytaç, 2010; Sümer, 2006; Sümer ve Güngör, 1999; Sümer ve Şendağ, 2009; Uluç ve Öktem, 2009; West, Rose, Spreng, Sheldon-Keller ve Adam, 1998). Orta çocukluk ve ergenlik döneminde de bağlanmayı ölçen ölçekler olsa da Bartholomew ve Horowitz'in geliştirdiği Dörtlü Bağlanma Stiline göre bağlanmayı ölçen bir ölçeğe rastlanmamıştır.

Hazan ve Shaver'ın oluşturduğu bağlanma stilleriyle Bartholomew ve Horowitz'in oluşturduğu bağlanma stillerini karşılaştıran çalışmalar ise korkulu ve kayıtsız olmak üzere iki farklı kaçınan bağlanma stili olduğuna yönelik kayıtlar sunmaktadır (Erözkan, 2004). Bununla birlikte dört bağlanma stili (güvenli, korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma) Türk kültürü açısından da Dörtlü Bağlanma Modeli çerçevesinde tanımlanabileceği de Sümer ve Güngör'ün (1999) çalışmalarıyla tespit edilmiştir. Bu sebeple, ortaokul öğrencilerinin anneye bağlanma stillerinin Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Modeline göre ölçüldüğü bir ölçme aracının geliştirilmesi planlanmıştır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin anneye bağlanma stillerini Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Modeline göre ölçüm yapan bir ölçme aracının geliştirilmesidir.

Araştırmanın Önemi

Yapılan alan yazın incelemesi sonucunda Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Modeline uygun ortaokul öğrencileri için anneye bağlanma stillerini ölçen bir ölçeğe rastlanmamıştır. Bu nedenle geliştirilmiş olan ölçekle alana önemli bir katkı sağlandığı düşünülmektedir.

Sayıtlar

1. Katılımcıların soruları samimi bir şekilde cevaplandığı düşünüldüğünden elde edilen bilgilerin güvenilir olduğu varsayılmaktadır.
2. Seçilen örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Pendik ilçesinde öğrenimlerine devam eden ortaokul öğrencileriyle sınırlıdır.
2. Araştırma problemi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan devlet ortaokulları ve devlet imam-hatip ortaokullarında araştırılmış olup, özel ortaokullar araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.
3. Bağlanma stilleri konusu anneye bağlanma stilleriyle sınırlı tutulmuştur.
4. Araştırma yapılan istatistiksel çözümlenmelerle sınırlandırılmıştır.

YÖNTEM

Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği (MABSÖ) Geliştirilmesi Süreci

Ortaokul öğrencilerinin anneye bağlanma stillerinin Bartholomew ve Horowitz'in Dörtlü Bağlanma Modeline göre ölçüldüğü bir ölçeğin geliştirilmesinin amaçlandığı bu araştırma bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Bu amaca bağlı olarak geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır.

Geçerlik Analizleri

Geçerlik, ölçeğin kişide ölçmesi planlanan özelliği başka özelliklerle karıştırmadan ne derecede doğru ölçtüğüdür. Geçerlik türleriyle ilgili farklı sınıflamalar bulunmakla birlikte daha çok kapsam, ölçüt ve yapı geçerliği olmak üzere üç farklı geçerlik türü bulunmaktadır. Ölçme aracına göre bu türlerden biri daha ön plana çıkmaktadır. Duyuşsal özelliklerin ölçüldüğü testlerde yapı ve ölçüt geçerliği ön plana çıktığından geçerlik analizlerinde yapı ve ölçüt geçerliği kullanılmıştır.

Yapı geçerliğini incelemek için sık kullanılan yöntemlerden biri faktör analizidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi şeklinde iki çeşit faktör analizi yaklaşımı bulunmaktadır. Sosyal bilimlerde ölçeklerin yapı geçerliğini incelerken sıklıkla açımlayıcı faktör analizi kullanıldığından bu çalışmada da açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Verilerin faktör analizine uygun olup olmadığına Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısında ve Bartlett testine bakılarak karar verilir. Faktörleştirilebilirlik için KMO değerinin 0,60'dan yüksek olması istenir. Bartlett testi ise kısmi korelasyonlarla değişkenler arasında ilişki bulunup bulunmadığına bakar. Anlamli ilişkinin bulunması halinde veriler faktör analizine uygun demektir. Faktörleştirmede Temel Bileşenler Analizi (Principle Component Analysis) çok sık kullanılan çok değişkenli bir istatistiktir. Bağımsızlık, yorumlamada açıklık ve anlamlılık amacıyla faktör analizi uygulaması sonucu elde edilen faktörlerde eksen döndürmesi yapılabilir. Dik ve eğik döndürme biçiminde iki çeşit döndürme yaklaşımı bulunmaktadır. Faktörler eksenlerin konumu değiştirilmeden yani aynı açıyla döndürüldüğünde dik döndürme yapılmış olur. Dik ve eğik döndürme arasında ihmal edilebilecek farklar bulunduğu ve dik döndürmenin yorumlaması kolay olduğundan Sosyal bilimlerde ölçek geliştirilirken sıklıkla dik döndürme kullanılır. Dik döndürmede ise varimax ve quartimax en sık kullanılmakta olan tekniklerdendir. Uygulamalarda daha sık varimax döndürme tekniği tercih edilmektedir (Büyüköztürk, 2012). Ölçeğin faktör analizi işlemlerinde KMO ve Bartlett testi sonuçlarına bakılmış, Temel Bileşenler Analizi yapılmış ve varimax dik döndürme tekniği kullanılmıştır.

Ölçüte dayalı geçerlik, ölçekten elde edilen puanların, ölçeğin ölçtüğü özellikle ilişkili olan başka ölçeklerden alınan puanlar ile korelasyonunun incelenmesidir (Büyüköztürk ve diğ., 2012). Ölçüt geçerliğini belirlemek için Raja, McGee ve Stanton'un geliştirip Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal'in geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını yaptığı Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formu; Delen'in 2003 yılında geliştirdiği Erken Ergenlerde Bağlanma Ölçeği; Brenning, Soenens, Braet ve Bosmans'in geliştirip Kırimer, Akça ve Sümer'in geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını yaptığı Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II-Orta Çocukluk Ölçeği ve Kerns, Klepac ve Cole tarafından geliştirilen geçerlik ve güvenilirliği Sümer ve Şendağ tarafından yapılan Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği kullanılmıştır.

Güvenirlilik Analizleri

Tezbaşaran'a göre (2008) güvenilirlik, ölçeğin duyarlı, tutarlı, kararlı ölçümler verebilme gücü olarak tanımlanmaktadır. Likert tipi ölçeklerde güvenilirlik hesaplamalarında öncelikle Cronbach α katsayısı kullanılmaktadır. α katsayısı maddeler birbirleriyle yüksek ilişki gösterdiğinde yüksektir. Başka bir ifadeye α katsayısı ne kadar yüksekse ölçekteki maddelerin o oranda birbiriyle tutarlı olduğunu ve o oranda aynı özelliği ölçen maddelerden oluştuğunu gösterir.

Testin aynı gruba belirli süre aralıklarla iki kez uygulanması sonucu elde edilen puanların korelasyonu ile de test tekrar test güvenilirliği hesaplanmaktadır (Büyüköztürk ve diğ., 2012). Geliştirilen ölçeğin güvenilirlik analizleri için Cronbach α katsayısı hesaplanmış ve test tekrar test yöntemi gerçekleştirilmiştir.

Yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin ardından ölçekteki maddelerin özelliklerini incelemek için madde analizi yapılmaktadır. En çok kullanılan madde analizi yöntemleri madde güçlüğü ve madde ayırdediciliğidir (Büyüköztürk ve diğ., 2012). Madde ayırdediciliği, ölçekten alınan toplam puanlara göre üst %27'lik ve alt %27'lik gruplardaki madde ortalamaları arasındaki farkların Bağımsız Gruplar T Testi ile incelenmesidir. Gruplar arasındaki anlamlı farklılık ölçeğin iç tutarlılığının bir göstergesidir. Yapılan analiz sonucunda kişileri ölçülmesi planlanan özellik açısından maddelerin ne derecede ayırd edebildiği görülmektedir (Büyüköztürk, 2012). Madde-toplam puan korelasyonu, ölçekteki her maddenin aldığı değer ile ölçeğin tamamından alınan toplam değer arasındaki ilişkidir. Ölçekteki maddelerin eşit ağırlıkta ve bağımsız üniteler biçiminde olduğu durumda her bir maddenin değeri toplam değer ile yüksek düzeyde korelasyon gösterecektir. Düşük düzeyde korelasyon maddenin yeterince güvenilir olmadığını göstermektedir. Hangi ölçütün güvenilirlik için bir sınır olacağı hakkında bir standart belirlemek güçtür (Karasar, 2015). Büyüköztürk (2012) madde toplam korelasyonu 0,30 ve üzerinde maddelerin kişileri iyi bir şekilde ayırt ettiğini, madde korelasyonu 0,20-0,30 arasında olan maddelerin

zorunlu olan durumlarda ölçeğe alınabileceğini ya da maddenin düzeltilmesi gerektiğini, madde korelasyonu 0,20'den daha düşük ise maddenin ölçeğe alınmaması gerektiğini belirtmiştir.

Verilerin Toplanması ve Uygulamalar

Öncelikle bağlanma kuramıyla ilgili alan yazın taranmış, konuyla ilgili araştırmalar ve bu kuramı temel alarak oluşturulan ölçekler incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda orta çocukluk-ilk ergenlik dönemi ev ergenlik döneminde bağlanmayı ölçen Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II- Orta Çocukluk Ölçeği (Kırimer ve diğ., 2014), İlişki Ölçekleri Anketi Ergen Formu (Sümer ve Güngör, 1999), Bağlılık Stili Anket Formu (Akt., Cebeci, 2009), Erken Ergenlerde Bağlanma Ölçeği (Delen, 2003), Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri-Kısa Formu (Günaydın ve diğ., 2005) ölçeklerindeki maddelerden ve alan yazından edinilen bilgilerle toplam 71 madde oluşturulmuştur. Gelişimde bazı sıkıntılar yaşanmadığı sürece bağlanma daima başlangıçta anneye yönelik olduğundan (Bowlby, 1969) ve birçok kültürde baba çocuklar küçükken bağlanma konusunda annenin sergilediği rolü anneye göre daha az sıklıkla yaptığından (Bowlby, 1998) anneye bağlanma stilleri konusunda çalışmak tercih edilmiştir. Bu bağlamda ölçek maddeleri anneye bağlanma stilini belirlemek üzere hazırlanmıştır. Hazırlanan maddeler alanda uzman 11 kişi tarafından incelenmiştir. Uzman görüşlerine bağlı olarak maddelerde gereken düzeltmeler yapılmıştır. Bu işlemler sonucunda ölçekten 4 madde çıkartılmış ve 26 madde uzmanların önerileri doğrultusunda düzeltilmiştir. Taslak ölçek 67 maddeden oluşmaktadır.

Uygulamaya geçmeden oluşturulan ölçekte ve maddelerde fark edilmemiş herhangi bir imla, ifade veya biçim sorunu olabileceği düşünülerek bir pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama araştırmacı tarafından 91 kişilik bir grup ile yapılmıştır. Pilot uygulama esnasında yapılan gözlemler, öğrencilerden gelen sorular ve öğrencilerin geri bildirimleri sonucunda "Başka birinin annem olmasını istemem." maddesinin çıkarılmasına karar verilmiştir. Yapılan düzenlemelerin ardından uygulamaya geçilmiştir. Toplam 860 öğrenciye ulaşılmıştır. Uygulamalar bittikten sonra tüm cevaplar incelenmiştir. Ölçekteki maddeleri eksik bırakma, desen oluşturacak işaretlemeler yapma vb. sebeplerle geçersiz olan 127 form elenerek 733 form ile ölçek geliştirmeye dair analizlere başlanmıştır.

BULGULAR

Geçerlik Analizleri Sonuçları

Yapılan faktör analizi ve ölçüt geçerliği sonuçları tablolar halinde aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1: Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği KMO ve Bartlett's Testi Değerleri

Kaise-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği		0,972
Bartlett Değeri	Ki-kare değeri	42965,139
	S.Derecesi	1431
	P	0,000

Tablo 1'de görüldüğü üzere KMO değeri 0,60'dan büyük olduğundan ve Bartlett testi sonucu anlamlı çıktığından veriler faktör analizine uygundur.

Tablo 2: Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Ortak Yük Değerleri

Maddeler	Initial	Extraction	Maddeler	Initial	Extraction
Madde 1	1,000	0,758	Madde 28	1,000	0,629
Madde 2	1,000	0,808	Madde 29	1,000	0,835
Madde 3	1,000	0,811	Madde 30	1,000	0,812
Madde 4	1,000	0,817	Madde 31	1,000	0,778
Madde 5	1,000	0,660	Madde 32	1,000	0,728
Madde 6	1,000	0,808	Madde 33	1,000	0,606
Madde 7	1,000	0,902	Madde 34	1,000	0,747
Madde 8	1,000	0,462	Madde 35	1,000	0,818
Madde 9	1,000	0,734	Madde 36	1,000	0,775

Madde 10	1,000	0,669	Madde 37	1,000	0,756
Madde 11	1,000	0,742	Madde 38	1,000	0,554
Madde 12	1,000	0,709	Madde 39	1,000	0,684
Madde 13	1,000	0,886	Madde 40	1,000	0,669
Madde 14	1,000	0,652	Madde 41	1,000	0,647
Madde 15	1,000	0,687	Madde 42	1,000	0,627
Madde 16	1,000	0,852	Madde 43	1,000	0,659
Madde 17	1,000	0,428	Madde 44	1,000	0,816
Madde 18	1,000	0,638	Madde 45	1,000	0,621
Madde 19	1,000	0,853	Madde 46	1,000	0,469
Madde 20	1,000	0,605	Madde 47	1,000	0,582
Madde 21	1,000	0,660	Madde 48	1,000	0,542
Madde 22	1,000	0,581	Madde 49	1,000	0,695
Madde 23	1,000	0,789	Madde 50	1,000	0,671
Madde 24	1,000	0,839	Madde 51	1,000	0,793
Madde 25	1,000	0,589	Madde 52	1,000	0,520
Madde 26	1,000	0,619	Madde 53	1,000	0,531
Madde 27	1,000	0,725	Madde 54	1,000	0,557

Tablo 2’de görüldüğü üzere tüm maddeler 0,30’un üzerinde ortak yük değeri almışlardır.

Tablo 3:Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Açıklanan Toplam Varyans Miktarı

Faktör	Başlangıç Öz Değerleri			Toplam Faktör Yükleri			F. Yük. Döndürülmüş Top.		
	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %	Top.	Vary. %	Küm. %
1	21,559	39,924	39,924	21,559	39,924	39,924	13,506	25,011	25,011
2	8,603	15,931	55,855	8,603	15,931	55,855	9,066	16,790	41,800
3	3,659	6,776	62,631	3,659	6,776	62,631	7,354	13,618	55,418
4	3,815	5,898	68,529	3,185	5,898	68,529	7,080	13,111	68,529
5	0,938	1,737	70,266						
6	...	...	...						
52	0,034	0,062	99,974						
53	0,008	0,014	99,988						
54	0,006	0,012	100,000						

Tablo 3’te görüldüğü üzere eigen değeri 1’den büyük toplam varyansın %68,529’unu açıklayan 4 faktör ortaya çıkmıştır. Birinci faktör varyansı %39,924; ikinci faktör varyansı %15,931; üçüncü faktör varyansı %6,776 ve dördüncü faktör varyansı %5,898 açıklamaktadır.

Tablo 4: Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi

Faktörler							
Faktör 1	Yük	Faktör 2	Yük	Faktör 3	Yük	Faktör 4	Yük
Madde 7	0,930	Madde 3	0,817	Madde 19	0,858	Madde 34	0,779
Madde 13	0,923	Madde 27	0,779	Madde 24	0,841	Madde 39	0,764
Madde 16	0,897	Madde 12	0,777	Madde 29	0,840	Madde 14	0,752
Madde 44	0,883	Madde 32	0,772	Madde 4	0,830	Madde 18	0,746
Madde 6	0,878	Madde 11	0,771	Madde 35	0,826	Madde 5	0,739
Madde 30	0,873	Madde 42	0,727	Madde 9	0,798	Madde 49	0,734
Madde 2	0,872	Madde 20	0,726	Madde 15	0,772	Madde 10	0,727
Madde 51	0,864	Madde 50	0,723	Madde 43	0,765	Madde 25	0,725
Madde 23	0,862	Madde 33	0,713	Madde 47	0,729	Madde 28	0,710

Madde 31	0,853	Madde 21	0,707	Madde 54	0,706	Madde 52	0,680
Madde 36	0,851	Madde 26	0,699			Madde 53	0,674
Madde 1	0,848	Madde 38	0,673				
Madde 37	0,839	Madde 49	0,591				
Madde 40	0,786	Madde 46	0,585				
Madde 41	0,778	Madde 8	0,354				
Madde 45	0,749						
Madde 22	0,738						
Madde 17	0,559						

Tablo 4'te görüldüğü üzere maddeler dört faktörde toplanmış ve tüm maddeler yer aldıkları faktörde kabul edilebilir düzeyde yük değerlerine sahiptirler (en düşük madde yük değeri 0,354 en yüksek madde yük değeri 0,930). Ayrıca birden fazla faktörde yer alan madde bulunmamaktadır. Alt boyutlardaki maddeleri ve madde sayılarını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 5: Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu alt Boyutlardan Yük Alan Maddeler

Faktör	Madde Sayısı	Maddeler Numarası
1.	18	7, 13, 16, 44, 6, 30, 2, 51, 23, 31, 36, 1, 37, 40, 41, 45, 22, 17
2.	15	3, 27, 12, 32, 11, 42, 20, 50, 33, 21, 26, 38, 49, 46, 8
3.	10	19, 24, 29, 4, 35, 9, 15, 43, 47, 54
4.	11	34, 39, 14, 18, 5, 48, 10, 25, 28, 52, 53

Tablo 5'te görüldüğü üzere birinci faktörde 18 madde (7, 13, 16, 44, 6, 30, 2, 51, 23, 31, 36, 1, 37, 40, 41, 45, 22, 17); ikinci faktörde 15 madde (3, 27, 12, 32, 11, 42, 20, 50, 33, 21, 26, 38, 49, 46, 8); üçüncü faktörde 10 madde (19, 24, 29, 4, 35, 9, 15, 43, 47, 54) ve dördüncü faktörde 11 madde (34, 39, 14, 18, 5, 48, 10, 25, 28, 52, 53) bulunmaktadır. Her bir faktör içinde yer alan maddeler incelendikten sonra alt boyutlara sırasıyla güvenli bağlanma, kayıtsız bağlanma, korkulu bağlanma ve saplantılı bağlanma isimleri verilmiştir. Son haliyle toplam 54 maddeden oluşan ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçekten alt boyutlara yönelik alınan puanlarla değerlendirme yapılırken toplam bağlanma puanı elde edilmemektedir. Alınan puanların artmasıyla ilgili özellik de artmaktadır.

Geliştirilen Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği güvenli bağlanma alt boyutu ile EABE'den alınan toplam puan arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu görülmüştür ($r=0,465$ $p<,01$). MABSÖ kayıtsız bağlanma ile EABE toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ($r=-0,344$ $p<,05$); MABSÖ korkulu bağlanma ile EABE toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ($r=-0,303$ $p<,05$); MABSÖ saplantılı bağlanma ile EABE toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ($r=-0,493$ $p<,001$) olduğu saptanmıştır.

Geliştirilen Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği güvenli bağlanma alt boyutu ile EEBÖ güvenli bağlanma arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ($r=0,460$ $p<,001$); EEBÖ kaygılı bağlanma arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ($r=-0,277$ $p<,05$) ve EEBÖ kaçınmalı bağlanma arasında anlamsız ilişki ($r=-0,075$ $p>,05$) olduğu bulgulanmıştır. MABSÖ kayıtsız bağlanma ile EEBÖ güvenli bağlanma arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ($r=-0,292$ $p<,05$); EEBÖ kaygılı bağlanma arasında anlamsız ilişki ($r=0,154$ $p>,05$) ve EEBÖ kaçınmalı bağlanma arasında anlamsız ilişki ($r=0,091$ $p>,05$) olduğu belirlenmiştir. MABSÖ korkulu bağlanma ile EEBÖ güvenli bağlanma arasında anlamsız ilişki ($r=-0,051$ $p>,05$); EEBÖ kaygılı bağlanma arasında anlamsız ilişki ($r=0,100$ $p>,05$) ve EEBÖ kaçınmalı bağlanma arasında anlamsız ilişki ($r=0,022$ $p>,05$) olduğu görülmüştür. MABSÖ saplantılı bağlanma ile EEBÖ güvenli bağlanma arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ($r=-0,367$ $p<,01$); EEBÖ kaygılı bağlanma arasında anlamsız ilişki ($r=0,210$ $p>,05$) ve EEBÖ kaçınmalı bağlanma arasında anlamsız ilişki ($r=0,178$ $p>,05$) olduğu bulunmuştur.

Geliştirilen Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği güvenli bağlanma alt boyutu ile YİYE-II Orta Çocukluk Ölçeği kaygı alt boyutu arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ($r=-0,464$

$p < ,01$) ve YİYE-II Orta Çocukluk Ölçeği kaçınma alt boyutu arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ($r = -0,586$ $p < ,001$) olduğu saptanmıştır. MABSÖ kayıtsız bağlanma ile YİYE-II Orta Çocukluk Ölçeği kaygı arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ($r = 0,418$ $p < ,01$) ve YİYE-II Orta Çocukluk Ölçeği kaçınma alt arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ($r = 0,625$ $p < ,001$) bulgulanmıştır. MABSÖ korkulu bağlanma ile YİYE-II Orta Çocukluk Ölçeği kaygı arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ($r = 0,381$ $p < ,01$) ve YİYE-II Orta Çocukluk Ölçeği kaçınma arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ($r = 0,345$ $p < ,05$) bulunmuştur. MABSÖ saplantılı bağlanma ile YİYE-II Orta Çocukluk Ölçeği kaygı arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ($r = 0,455$ $p < ,01$) ve YİYE-II Orta Çocukluk Ölçeği kaçınma arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ($r = 0,563$ $p < ,001$) olduğu tespit edilmiştir.

Geliştirilen Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği güvenli bağlanma alt boyutu ile Kerns Güvenli Bağlanma Ölçeği toplam puanı arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki ($r = 0,523$ $p < ,001$); MABSÖ kayıtsız bağlanma ile KGBÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ($r = -0,495$ $p < ,01$); MABSÖ korkulu bağlanma ile KGBÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ($r = -0,319$ $p < ,05$) ve MABSÖ saplantılı bağlanma ile KGBÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönlü anlamlı ilişki ($r = -0,505$ $p < ,01$) olduğu saptanmıştır.

Güvenirlilik Analizleri Sonuçları

Tablo 6: Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlara At Güvenirlilik Katsayıları

Faktör	Cronbach Alpha
Güvenli bağlanma	0,977
Kayıtsız bağlanma	0,950
Korkulu bağlanma	0,957
Saplantılı bağlanma	0,941

Tablo 6'da görüldüğü üzere Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği'nin içtutarlık katsayıları oldukça yüksek olarak tespit edilmiştir. Cronbach alpha değerleri $\alpha = 0,977$ ile $\alpha = 0,941$ arasındadır.

Tablo 7: Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Test Tekrar Test Güvenirliği İçin Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	N	r	p
Güvenli bağlanma	57	0,628	0,000
Kayıtsız bağlanma	57	0,624	0,000
Korkulu bağlanma	57	0,369	0,005
Saplantılı bağlanma	57	0,707	0,000

Tablo 7'de görüldüğü üzere Marmara Bağlanma Stilleri Ölçeği Test Tekrar Test Güvenirliği için yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonucunda her faktörün iki uygulama arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki gösterdiği görülmüştür ($p < ,01$).

Tablo 8: Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Madde Ayırd Edicilik Analizleri

Madde	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh _x	t Testi		
						t	Sd	p
Madde 1	Alt	198	2,94	1,525	0,108	-17,106	394	0,000
	Üst	198	4,86	0,390	0,028			
Madde 2	Alt	198	2,98	1,654	0,118	-16,968	394	0,000
	Üst	198	4,98	0,122	0,009			
Madde 3	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-23,973	394	0,000
	Üst	198	3,44	1,430	0,102			
Madde 4	Alt	198	1,04	0,197	0,014	-45,255	394	0,000
	Üst	198	4,12	0,937	0,067			

Madde 5	Alt	198	1,03	0,172	0,012	-23,065	394	0,000
	Üst	198	3,42	1,450	0,103			
Madde 6	Alt	198	2,91	1,625	0,116	-17,682	394	0,000
	Üst	198	4,96	0,185	0,013			
Madde 7	Alt	198	3,14	1,713	0,122	-15,268	394	0,000
	Üst	198	5,00	0,000	0,000			
Madde 8	Alt	198	1,93	1,577	0,112	-15,253	394	0,000
	Üst	198	4,07	1,182	0,084			
Madde 9	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-41,058	394	0,000
	Üst	198	4,09	1,041	0,074			
Madde 10	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-20,639	394	0,000
	Üst	198	3,31	1,562	0,111			
Madde 11	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-23,847	394	0,000
	Üst	198	3,47	1,456	0,103			
Madde 12	Alt	198	1,04	0,243	0,017	-21,580	394	0,000
	Üst	198	3,37	1,502	0,107			
Madde 13	Alt	198	3,17	1,674	0,119	-15,310	394	0,000
	Üst	198	4,99	0,071	0,005			
Madde 14	Alt	198	1,03	0,157	0,011	-25,562	394	0,000
	Üst	198	3,54	1,373	0,098			
Madde 15	Alt	198	1,03	0,157	0,011	-41,603	394	0,000
	Üst	198	4,13	1,037	0,074			
Madde 16	Alt	198	2,90	1,585	0,113	-18,314	394	0,000
	Üst	198	4,98	0,173	0,012			
Madde 17	Alt	198	2,33	1,584	0,113	-18,488	394	0,000
	Üst	198	4,71	0,870	0,062			
Madde 18	Alt	198	1,01	0,100	0,007	-23,256	394	0,000
	Üst	198	3,42	1,457	0,104			
Madde 19	Alt	198	1,01	0,071	0,005	-38,751	394	0,000
	Üst	198	4,10	1,122	0,080			
Madde 20	Alt	198	1,05	0,407	0,029	-24,291	394	0,000
	Üst	198	3,59	1,414	0,101			
Madde 21	Alt	198	1,09	0,453	0,032	-24,488	394	0,000
	Üst	198	3,60	1,370	0,097			
Madde 22	Alt	198	2,62	1,562	0,111	-19,218	394	0,000
	Üst	198	4,85	0,480	0,034			
Madde 23	Alt	198	2,65	1,316	0,094	-24,134	394	0,000
	Üst	198	4,94	0,251	0,018			
Madde 24	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-43,563	394	0,000
	Üst	198	4,09	0,998	0,071			
Madde 25	Alt	198	1,02	0,141	0,010	-28,657	394	0,000
	Üst	198	3,65	1,284	0,091			
Madde 26	Alt	198	1,10	0,446	0,032	-24,632	394	0,000
	Üst	198	3,63	1,378	0,098			
Madde 27	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-24,147	394	0,000
	Üst	198	3,48	1,431	0,102			
Madde 28	Alt	198	1,02	0,122	0,009	-26,116	394	0,000
	Üst	198	3,53	1,347	0,096			
Madde 29	Alt	198	1,00	0,000	0,000	-46,651	394	0,000
	Üst	198	4,18	0,960	0,068			
Madde 30	Alt	198	2,85	1,479	0,105	-19,684	394	0,000
	Üst	198	4,95	0,242	0,017			
Madde 31	Alt	198	2,53	1,380	0,098	-24,121	394	0,000
	Üst	198	4,93	0,248	0,018			
Madde 32	Alt	198	1,02	0,159	0,011	-23,733	394	0,000

	Üst	198	3,53	1,480	0,105			
Madde 33	Alt	198	1,02	0,122	0,009			
	Üst	198	3,63	1,341	0,095	-27,282	394	0,000
Madde 34	Alt	198	1,00	0,000	0,000			
	Üst	198	3,41	1,382	0,098	-24,587	394	0,000
Madde 35	Alt	198	1,06	0,230	0,016			
	Üst	198	4,03	0,971	0,069	-41,943	394	0,000
Madde 36	Alt	198	2,61	1,434	0,102			
	Üst	198	4,97	0,172	0,012	-22,981	394	0,000
Madde 37	Alt	198	2,58	1,393	0,099			
	Üst	198	4,89	0,331	0,024	-22,686	394	0,000
Madde 38	Alt	198	1,21	0,655	0,047			
	Üst	198	3,61	1,208	0,086	-24,573	394	0,000
Madde 39	Alt	198	1,01	0,071	0,005			
	Üst	198	3,49	1,336	0,095	-26,192	394	0,000
Madde 40	Alt	198	2,49	1,343	0,095			
	Üst	198	4,91	0,322	0,023	-24,593	394	0,000
Madde 41	Alt	198	2,44	1,312	0,093			
	Üst	198	4,84	0,444	0,032	-24,327	394	0,000
Madde 42	Alt	198	1,05	0,381	0,027			
	Üst	198	3,57	1,397	0,099	-24,538	394	0,000
Madde 43	Alt	198	1,03	0,172	0,012			
	Üst	198	4,26	0,951	0,068	-47,041	394	0,000
Madde 44	Alt	198	2,94	1,667	0,118			
	Üst	198	4,99	0,071	0,005	-17,338	394	0,000
Madde 44	Alt	198	2,43	1,334	0,095			
	Üst	198	4,69	0,517	0,037	-22,208	394	0,000
Madde 44	Alt	198	1,19	0,624	0,044			
	Üst	198	3,73	1,331	0,095	-24,323	394	0,000
Madde 44	Alt	198	1,05	0,220	0,016			
	Üst	198	4,08	1,181	0,084	-35,501	394	0,000
Madde 45	Alt	198	1,01	0,100	0,007			
	Üst	198	3,50	1,381	0,098	-25,310	394	0,000
Madde 46	Alt	198	1,23	0,599	0,043			
	Üst	198	3,83	1,222	0,087	-26,891	394	0,000
Madde 47	Alt	198	1,02	0,159	0,011			
	Üst	198	3,47	1,354	0,096	-25,380	394	0,000
Madde 48	Alt	198	2,76	1,522	0,108			
	Üst	198	4,97	0,199	0,014	-20,278	394	0,000
Madde 49	Alt	198	1,06	0,260	0,018			
	Üst	198	3,76	1,356	0,096	-27,483	394	0,000
Madde 50	Alt	198	1,00	0,000	0,000			
	Üst	198	3,55	1,376	0,098	-26,082	394	0,000
Madde 51	Alt	198	1,02	0,141	0,010			
	Üst	198	4,34	0,914	0,065	-50,552	394	0,000
Madde 52	Alt	198	2,94	1,525	0,108			
	Üst	198	4,86	0,390	0,028	-17,106	394	0,000
Madde 53	Alt	198	2,98	1,654	0,118			
	Üst	198	4,98	0,122	0,009	-16,968	394	0,000
Madde 54	Alt	198	1,01	0,071	0,005			
	Üst	198	3,44	1,430	0,102	-23,973	394	0,000
Güvenli	Alt	198	49,29	22,918	1,629			
bağlanma	Üst	198	88,42	1,418	0,101	-23,980	394	0,000
Kayıtsız	Alt	198	16,95	1,937	0,138			
bağlanma	Üst	198	54,03	15,283	1,086	-33,866	394	0,000

Korkulu bağlanma	Alt	198	10,25	0,433	0,031	-58,952	394	0,000
	Üst	198	41,42	7,429	0,528			
Saplantılı bağlanma	Alt	198	11,19	0,420	0,030	-34,816	394	0,000
	Üst	198	38,59	11,066	0,786			

Tablo 8’de görüldüğü üzere ölçek alt boyutlarının ayırd ediciliklerini belirlemek üzere alt boyutlara göre ayrı ayrı belirlenmiş olan üst %27 ve alt %27’lik grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Bağımsız Gruplar T testi sonucunda tüm gruplar için farklılıklar istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < ,001$). Söz konusu farklılık üst %27’lik gruplar lehinedir. Elde edilen sonuçlar ölçek alt boyutlarının ayırd edici olduğunu göstermektedir.

Tablo 9: Marmara Anneye Bağlanma Stilleri Ölçeği Madde Toplam ve Madde Kalan Analizleri Sonuçları

Maddeler	Toplam Puan			Madde Kalan	
	N	r	p	r	p
Madde 1	733	0,868	0,000	0,851	0,000
Madde 2	733	0,894	0,000	0,880	0,000
Madde 3	733	0,887	0,000	0,868	0,000
Madde 4	733	0,892	0,000	0,865	0,000
Madde 5	733	0,808	0,000	0,764	0,000
Madde 6	733	0,893	0,000	0,879	0,000
Madde 7	733	0,945	0,000	0,938	0,000
Madde 8	733	0,436	0,000	0,349	0,000
Madde 9	733	0,854	0,000	0,817	0,000
Madde 10	733	0,816	0,000	0,773	0,000
Madde 11	733	0,852	0,000	0,827	0,000
Madde 12	733	0,830	0,000	0,802	0,000
Madde 13	733	0,936	0,000	0,927	0,000
Madde 14	733	0,803	0,000	0,756	0,000
Madde 15	733	0,831	0,000	0,789	0,000
Madde 16	733	0,920	0,000	0,909	0,000
Madde 17	733	0,588	0,000	0,527	0,000
Madde 18	733	0,797	0,000	0,749	0,000
Madde 19	733	0,915	0,000	0,892	0,000
Madde 20	733	0,773	0,000	0,732	0,000
Madde 21	733	0,804	0,000	0,770	0,000
Madde 22	733	0,768	0,000	0,736	0,000
Madde 23	733	0,887	0,000	0,873	0,000
Madde 24	733	0,909	0,000	0,886	0,000
Madde 25	733	0,761	0,000	0,703	0,000
Madde 26	733	0,786	0,000	0,749	0,000
Madde 27	733	0,841	0,000	0,814	0,000
Madde 28	733	0,792	0,000	0,743	0,000
Madde 29	733	0,903	0,000	0,878	0,000
Madde 30	733	0,897	0,000	0,884	0,000
Madde 31	733	0,880	0,000	0,864	0,000
Madde 32	733	0,845	0,000	0,818	0,000
Madde 33	733	0,777	0,000	0,737	0,000
Madde 34	733	0,859	0,000	0,827	0,000
Madde 35	733	0,897	0,000	0,872	0,000
Madde 36	733	0,877	0,000	0,860	0,000
Madde 37	733	0,866	0,000	0,849	0,000
Madde 38	733	0,739	0,000	0,696	0,000
Madde 39	733	0,824	0,000	0,782	0,000
Madde 40	733	0,819	0,000	0,795	0,000

Madde 41	733	0,804	0,000	0,778	0,000
Madde 42	733	0,786	0,000	0,749	0,000
Madde 43	733	0,818	0,000	0,770	0,000
Madde 44	733	0,900	0,000	0,887	0,000
Madde 45	733	0,784	0,000	0,757	0,000
Madde 46	733	0,685	0,000	0,630	0,000
Madde 47	733	0,761	0,000	0,701	0,000
Madde 48	733	0,830	0,000	0,791	0,000
Madde 49	733	0,730	0,000	0,684	0,000
Madde 50	733	0,815	0,000	0,784	0,000
Madde 51	733	0,887	0,000	0,872	0,000
Madde 52	733	0,723	0,000	0,656	0,000
Madde 53	733	0,735	0,000	0,670	0,000
Madde 54	733	0,758	0,000	0,694	0,000

Tablo 9’da görüldüğü üzere tüm maddelerin madde toplam ve madde kalan analizlerindeki korelasyonları anlamlı olarak tespit edilmiştir. Anlamlı olan ilişkilerdeki en düşük anlamlılık 8.maddede görülmüştür.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sonucunda geliştirilen ölçeğin ortaokul öğrencilerinde anneye bağlanma stillerini ölçen geçerli ve güvenilir bir araç olduğu görülmüştür. Alan yazında bağlanmayı ölçen pek çok ölçek bulunmakla birlikte ortaokul öğrencilerinde Bartholomew ve Horowitz’in Dörtlü Bağlanma Modeline uygun ölçüm yapan ölçek bulunmadığından geliştirilen ölçekle alan yazına katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Ayrıca bağlanma konusunda gerçekleştirilecek çalışmalar için geliştirilen ölçeğin referans olabileceği söylenebilir. Bu çerçevede öğrencilerin bağlanma stillerinin belirlenerek çeşitli değişkenler açısından Türkiye’nin farklı sosyoekonomik ve coğrafi bölgelerinde de araştırmaların yapılarak sonuçlarının karşılaştırılması, bundan sonraki araştırmacılara önerilebilir. Ayrıca elde edilen verilerin daha sağlıklı bir şekilde genellenebilirliğini artırmak amacıyla araştırma farklı ve daha büyük örneklem grupları üzerinde yinelenebilir. Araştırma nitel araştırmalarla desteklenebilir.

Not: Bu çalışma 26-27 Ekim 2017 tarihlerinde Antalya’da düzenlenen 6’ncı Eğitim ve Öğretim Çalışmaları Dünya Kongresi’nde bildiri olarak da değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

Bağlanma Ölçeklerinin Türkçe Versiyonları, (t.y.). 23 Ocak 2016 tarihinde <http://rrl.psy.metu.edu.tr/resources/attachmentTR.html> adresinden alınmıştır.

Bartholomew, K. & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of four category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244.

Bee, H. & Boyd, D. (2009). *Çocuk gelişim psikolojisi* (O. Gündüz, Çev.) İstanbul:Kaknüs.

Bowlby, J. (1969). *Bağlanma* (T. V. Soylu, Çev.) İstanbul:Pinhan.

Bowlby, J. (1998). *Güvenli bir dayanak ebeveyn-çocuk bağlanması ve sağlıklı insan gelişimi* (S. Güneri, Çev.) İstanbul:Psikoterapi Enstitüsü.

Budak, S. (2009). *Psikoloji sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat.

Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Cebeci, S. C. T. (2009). *Tam aileye ve tek ebeveyne sahip ailelerden gelen 7-12 yaşları arasındaki çocukların bağlanma stilleri ve kaygı durumları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Delen, Ü. K. (2003). *Erken ergenlerde bağlanma ölçeği geliştirme çalışması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Erözkan, A. (2004). Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yalnızlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 155-175.

Güleç, D. (2010). *Baba-bebek bağlanma ölçeğinin Türk toplumunda geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

Günaydın, G., Selçuk, E., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Ebeveyn ve arkadaşlara bağlanma envanteri kısa formunun psikometri açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 13-23.

Harma, M., Öztürk, A. ve Sümer, N. (2008). *Erken dönem bağlanma davranışları sınıflandırma setinin Türkiye örneğinde değerlendirilmesi*. 2.Psikoloji Lisansüstü Öğrencileri Kongresinde sözlü olarak sunulmuştur. Ankara, Ankara Üniversitesi.

Kapçı, E. G. ve Küçüker, S. (2006). Ana babaya bağlanma ölçeği: Türk üniversite öğrencilerinde psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(4), 286-295.

Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.

Kavlak, O. Ü. (2004). *Maternal bağlanma ölçeğinin Türk toplumuna uyarlanması*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

Keser, C. Ç. (2006). *Annenin bağlanma düzeyi ve çocuk yetiştirme sürecinin çocuğun bağlanma düzeyine etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Kırimer, F., Akça, E. ve Sümer, N. (2014). Orta çocuklukta anneye kaygılı ve kaçınan bağlanma: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II orta çocukluk dönemi ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(33), 45-57.

Masterson, J. F. (Ed.). (2008). *Bağlanma kuramı ve nörobiyolojik kendilik gelişimi açısından kişilik bozuklukları* (H. Şentürk, Çev.) İstanbul: Litera.

Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri II'nin Türk örneğinde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 1-11.

Seven, S. (2006). *6 yaş çocuklarının sosyal beceri düzeyleri ile bağlanma durumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Seven, S. ve Aytar, A. G. (2010). Tamamlanmamış oyuncak bebek ailesi hikayeleri ölçeğinin Türk çocuklarına uyarlanması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(1), 489-513.

Sümer, N. (2006). Yetişkin bağlanma ölçeklerinin kategoriler ve boyutlar düzeyinde karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 21(57), 1-22.

Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örneklemini üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(43), 71-106.

Sümer, N. ve şendağ, M. A. (2009). Orta çocukluk döneminde ebeveynlere bağlanma, benlik algısı ve kaygı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 86-101.

Tezbaşaran, A. A. (2008). *Likert tipi ölçek hazırlama kılavuzu*. 23 Ocak 2016 tarihinde www.academia.edu/1288035/LikertTipiÖlçekHazırlamaKılavuzu adresinden alınmıştır.

Uluç, S. ve Öktem, F. (2009). Okul öncesi çocuklarda güvenli yer senaryolarının değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 69-83.

West, M., Rose, M. S., Spreng, S., Sheldon-Keller, A. & Adam, K. (1998). Adolescent attachment questionnaire: A brief assessment of attachment in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 27(5), 661-673.